

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка

Факультет історичний

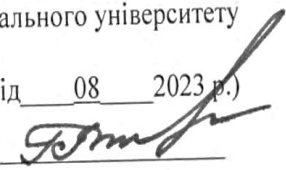
Кафедра історичного краєзнавства

Затверджено

На засіданні кафедри історичного краєзнавства
історичного факультету

Львівського національного університету
імені Івана Франка

(протокол № 1 від 08 2023 р.)

Завідувач кафедри

д.іст.н. проф. Голубко В.Є.

Затверджено на засіданні Вченій раді
історичного факультету 30.08.2023, протокол
№1/2023–24/

Силабус навчальної дисципліни

«Українська військова еліта 1917 – 1920 рр.: етно-соціальний зріз»,

що викладається в межах ОПІ 032 Історія та археологія

другого (магістерського) рівня вищої освіти для

здобувачів спеціальності 032 Історія та археологія

Назва дисципліни	Українська військова еліта 1917-1920 рр.: етно - соціальний зріз
Адреса викладання дисципліни	М. Львів Львівський національний університет імені Івана Франка, вул. Університетська 1, 79000
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Історичний факультет, кафедра історичного краєзнавства
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	03 гуманітарні науки; 032 історія та археологія
Викладачі дисципліни	Голубко Віктор Євстафійович, д.іст. н., професор, завідувач кафедри історичного краєзнавства
Контактна інформація викладачів	viktor.holubko@lnu.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються	Консультації в день проведення занять (історичний факультет, кафедра історичного краєзнавства, ауд. 331). Можливі онлайн консультації через засоби віддаленого відео- й аудіозв'язку та емейлінг на електронну адресу викладача.
Сторінка курсу	https://clio.lnu.edu.ua/course/ukrains-ka-viys-kova-elita-1917-1920-rr
Інформація про курс	Дисципліна «Українська військова еліта 1917-1920 рр.: етно - соціальний зріз» є вибірковою навчальною дисципліною з спеціальності 032 – історія та археологія, яка викладається у магістрів першого року навчання у другому семестрі в обсязі 3 кредитів (ECTS)
Коротка анотація дисципліни	У процесі викладання курсу студенти засвоюють фактографічний і теоретичний матеріал, що стосується діяльності української військової еліти періоду Визвольних змагань 1917-1920 рр., зокрема її ролі у державотворчих процесах, національному військовому будівництві, формуванні військово-теоретичної думки. Курс розкриває розуміння феномену військової еліти у процесах національного державотворення, його особливості на українському ґрунті, значення для забезпечення тягlosti українських військових традицій.
Мета та цілі дисципліни	<i>Метою</i> вивчення дисципліни «Українська військова еліта 1917-1920 рр.: етно - соціальний зріз» є набуття студентами ґрунтовних знань, що стосуються розуміння феномену української військової еліти періоду національно-визвольних змагань 1917-1920, як специфічної суспільної групи, процесів її формування, участі у національному військовому будівництві та перебігу збройної боротьби, внеску у розвиток української військово-теоретичної думки. <i>Завдання курсу:</i> <ul style="list-style-type: none"> студенти повинні опанувати основами методики пошуку матеріалу, виробити навички збору, опрацювання та аналізу

	<p>наукової інформації для проведення досліджень, навчитися критично опрацьовувати рекомендовані джерела та літературу;</p> <ul style="list-style-type: none"> • ознайомити студентів з вимогами до написання й оформлення тез доповідей, наукової статті як форм апробації та презентації; • дотримання етичних норм та принципів академічної доброчесності.
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>Основна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Голубко В. Українська військова еліта в національному державотворенні 1917-1920 рр.// Шляхами історії. Науковий збірник історичного факультету ЛНУ ім. І.Франка. – Львів,2004. – С.279-293. 2. Голубко В., Грицюк В., Кривизюк Л., Лисенко О. Історія війн і військового мистецтва : в 3-х т. – Т.3. Від масових армій до відродження професійних армій (XX – початок XXI ст.) – Харків:Фоліо,2019. – 783 с. 3. Литвин М. ,Науменко К. Військова еліта Галичини. - Львів,2004. 4. Тинчено Я. Офіцерський корпус Армії Української Народної Республіки (1917-1921). Кн..1. – Київ,2007. Кн.2.- Київ,2011. 5. Колянчук О. Українська військова еміграція в Польщі 1920-1939. – Львів,»). – 278 с. <p>Додаткова література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Верига В. Визвольні змагання в Україні 1914-1923 рр. У двох т.- Львів, 1998. 2. Голубко В. Концепція Української держави у баченні Симона Петлюри //Вісник Прикарпатського університету. Історія. - Вип.23-24.(До 20-ліття утворення кафедри історії слов'ян і 80-річчя професора Петра Федорчака). - Івано-Франківськ,2013. - С.92-96. 3. Дедик О. Бої у Львові 1 – 22 листопада 1918 року. - Ч.1. – Львів,2018. – 192 с; Ч.2. – Львів,2020. – 192 с. 4. Директорія, Рада Народних Міністрів Української Народної Республіки 1918-1920. Документи і матеріали у 2-х т.- Київ,2006. 5. Західно -Українська Народна Республіка 1918-1923. Документи і матеріали. У 5 т. / Керівник, відп. ред. О. Карпенко. Івано-Франківська обласна державна адміністрація; Прикарпатський університет ім. В. Стефаника; Державний архів Івано-Франківської області. – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2001– 2013. 6. Західно-Українська Народна Республіка 1918-1923. Енциклопедія: До 100-річчя утворення Західно-Української Народної Республіки. – Т. 1 – 3. - Івано-Франківськ: Манускрипт-Львів, 2018-2019. 7. Ковальчук М. Генерал Микола Капустянський. – Київ,2006. 8. Кондратюк К.К., Сухий О.М. Сучасна національна історіографія новітньої історії України 2014-2009. – Львів,2010; 9. Лазарович М. Легіон Українських Січових Стрільців,ідея боротьби. – Тернопіль,2005. – 592 с.

	<p>10. Лазарович М. Легіон Українських Січових Стрільців: формування, ідея, боротьба. – Тернопіль,2005.</p> <p>11. Литвин М. Українсько-польська війна 1918-1919 рр. – Львів,1998. – 488 с.</p> <p>12. Литвин М., Науменко К. Історія ЗУНР. – Львів,1995. – 368 с.</p> <p>13. Литвин С. Суд Історії. Симон Петлюра і петлюріана. – Київ, 2001.</p> <p>14. Петрів В. Військово-історичні праці. Листи. - К.,2004.</p> <p>15. Радченко Л. Сучасна історіографія національно-демократичної революції в Україні 1917-1920 рр. – Харків,1996.</p> <p>16. Реснт М. Павло Скоропадський. – Київ,2003.</p> <p>17. Сергійчук В. Симон Петлюра. – Київ,2009. – 568 с.</p> <p>18. Сергійчук В. Всеволод Петрів. – Київ,2008. – 296 с.</p> <p>19. Скоропадський П. Спогади. – Київ, Філадельфія,1995. – 1995.</p> <p>20. Українська Галицька Армія. Матеріали до історії.- Вінніпег,1958. – Т1;1960. – Т.2;1966. – Т.3;1968. – Т.4;1976.- Т.5.</p> <p>21. Хома І. Євген Коновалець. – Харків,2016.- 356 с.</p> <p>22. Чикаленко Є. Щоденник 1919-1920. – Київ, Нью-Йорк,2005.</p> <p>23. Шанковський Л. Українська Галицька Армія. Воєнно-історична студія. – Львів,1999. – 398 с.Шатайло О. Генерал Юрко тютюнник. – Львів: Світ,2000. – 144 с.</p> <p>24. Якимович Б.З. Генерал УГА Мирон Тарнавський – життя і чин. – Львів,2012.</p> <p>Інтернет-джерела:</p> <p>1. Український воєнно-історичний форум http://www.milua.org</p> <p>2. Павло Гай-Нижник, доктор історичних наук http://www.hai-nyzhnyk.in.ua/</p>
Обсяг курсу	Загальний обсяг курсу 90 годин. З них: 30 годин аудиторних занять,60 годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення курсу його учасник буде знати:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. визначати природу феномену української військової еліти; 2. методику проведення просопографічних досліджень військової еліти; 3. військове інтелектуальне середовище України періоду Національної революції 1917-1920 рр. та визначати його роль у державотворчих процесах; 4. здобутки української військово-теоретичної думки періоду 1917-1920 рр. <p>вміти:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. підготувати тези, статті, презентації з військово-історичної тематики; 2. використовувати набуті теоретичні знання для пояснення актуальних суспільно-політичних явищ та процесів; 3. застосовувати на практиці набуті знання у навчально-освітньому та виховному процесі;

	4. аналізувати вплив військових персоналій на суспільно-політичні процеси в країні.
Ключові слова	Військова еліта, офіцери, Армія УНР, Галицька армія, військово-теоретична думка
Формат курсу	Очний
Теми	Детально див. Додаток «Схему курсу»**
Підсумковий контроль, форма	Залік в кінці семестру.
Пререквізити	Для вивчення курсу учасники потребують базових знань із навчальних дисциплін: Історія України; Нова історія Центральної і Східної Європи, філософія, достатніх для сприйняття категоріального апарату, розуміння джерел.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекції, презентації, групова робота і спільні обговорення, дискусія, студентська конференція
Необхідне обладнання	Мультимедійний проектор
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100 бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <p>Практичні заняття/самостійна робота – 25% семестрової оцінки, максимальна кількість балів – 25 балів;</p> <p>Письмова робота – 40% семестрової оцінки, максимальна кількість балів – 40;</p> <p>Презентація – 30%, максимальна кількість 30 балів.</p> <p>Виступ на студентській (підсумковій) конференції – 25%, максимальна кількість 25 балів.</p> <p>Відвідування занять – 5%, максимальна кількість 5 балів</p> <p>Підсумкова максимальна кількість – 100 балів.</p> <p>Оцінювання знань студентів завершується заліком, який виставляється за результатами роботи упродовж семестру</p> <p>Письмові роботи/презентації: студенти виконують один підсумковий (курсний) реферат, підготують індивідуальну презентацію.</p> <p>Академічна доброчесність роботи студентів повинні бути оригінальними дослідженнями. Відсутність посилань на використані джерела є підставою для незарахування роботи студента викладачем. Відтак порушення академічної доброчесності не толеруються.</p> <p>Відвідування занять є важливою складовою навчання і враховується при виставленні підсумкового балу. Студенти зобов'язані</p>

	<p>дотримуватися визначених термінів для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом..</p> <p>Література. Студенти заохочуються до використання літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів Враховуються бали, за індивідуальні презентації та письмові роботи й завдання самостійної роботи. При цьому, обов'язково враховуються присутність на заняттях . Не допускається порушення академічної доброчесності.</p>
<p>Перелік індивідуальних завдань (рефератів) для заліку</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості української військової еліти періоду Національної революції 1917 -1920 рр. 2. Сучасна українська військова біографістика 3. Офіцерський корпус Армії УНР та УГА: порівняльний аспект 4. Підготовка офіцерів в українському війську періоду Визвольних змагань 1917-1920 рр. 5. Український офіцерський корпус 1917-1920 рр. у військовій мемуаристиці.. 6. Старшинський корпус УСС: просопографічний портрет. 7. Політика українських урядів 1917-1920 рр. у сфері підготовки офіцерських кадрів 8. Діяльність українських урядів 1917-1920 рр. у сфері соціального захисту військовослужбовців. 9. Політика Директорії УНР щодо офіцерського корпусу. 10. Військово-теоретичні праці С.Петлюри. 11. Науковий доробок генерала Всеволода Петріва. 12. Бойовий шлях Д. Вітовського. 13. Офіцери-іноземці на службі УГА. 14. Офіцерський корпус Армії УНР в еміграції. 15. Вищий офіцерський корпус Армії УНР. 16. Вищий офіцерський корпус УГА. 17. Українські контрактні офіцери у Війську польському. 18. Командувач Галицької армії – генерал Олександр Греков: бойовий і життєвий шлях. 19. Генерал-четар Мирон Тарнавський. 20. Бойовий шлях Гната Стефаніва. 21. Генерал-хорунжий Марко Безручко. 22. Офіцерський корпус Армії УНР та УГА в оцінках громадської думки.
<p>Опитування</p>	<p>Анкету-оцінку для оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.</p>

Додаток. Схема курсу
«Українська військова еліта: 1917 – 1920
рр.: етно-соціальний зріз»

Тиждень /год	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література / Ресурси в інтернеті	Завдання, год.	Термін виконання
1/12 год.	Тема 1. 1. Вступ. Особливості формування української військової еліти періоду Національної революції 1917- 1921 рр. Поняття еліти. Історіографія курсу. Джерела формування , соціальне походження, національна структура. Концепція і категоріальний апарат Джерела та історіографія курсу .	Лекція (дискусія) – 4 год.	Основна: 1,4 Додаткова: 1,9, 15, 24.	Самостійна робота – 8 год. Опрацювання історіографії курсу. Визначення тематики рефератів.	1-й тиждень
2/12 год.	Тема 2. Військово-політична діяльність С. Петлюри . Військово-теоретична спадщина. Участь в українізації царської армії і створенні українських військових структур періоду Центральної Ради. Військово-організаторська діяльність на посаді Головного отамана військ УНР	Лекція/ (дискусія) -4 год.	Основна література:1,4, Додаткова:2, 4,14,18	Самостійна робота – 8 год. Опрацювання матеріалу для підготовки презентації	2-й тиждень
3/6 год.	Тема 3. Офіцерський корпус Української Держави гетьмана П.Скоропадського: соціальний склад, національна ідентичність та політичні настрої. Військове будівництво в період гетьманату П.Скоропадського. Статус офіцера у державі. Проблема національної та державної ідентифікації офіцерів гетьманської армії.	Лекція (дискусія) – 2 год.	Основна: 21, 2, 4. Додаткова: 1, 16, 19. Інтернет-джерела: Український воєнно-історичний форум http://www.milua.org	Самостійна робота – 4 год. Систематизація літератури й джерел за темою реферату	4-й тиждень

4/10 год.	Тема 4. Військова еліта Армії Директорії УНР. Вищий командний склад Армії УНР. Політизація офіцерського корпусу та його деструктивний вплив на військове будівництво і боєздатність армії. Проблема доцільності формування військової еліти у політичному дискурсі державного керівництва УНР.	Лекція (дискусія) -4	Основна: 1, 2, 4. Додаткова: 1, 4, 13, 22. Інтернет-джерела: Інтернет-джерела: Український воєнно-історичний форум http://www.milua.org	Самостійна робота – 6 год. Представлення керівнику курсу презентації	5-й тиждень
5/8 год.	5. Ватажки отаманії: військова еліта чи ерзац еліта? Соціальний склад отаманщини, політичні настрої, військова діяльність	Лекція – 2 год. (дискусія)	Основна: 1, 4. Додаткова: 1, 17 Інтернет-джерела: Український воєнно-історичний форум http://www.milua.org	Самостійна робота – 6 год. Опрацювання історіографії та джерельних матеріалів теми	7-й тиждень
6/10 год.	Тема 6. Генералітет Галицької Армії. Формування, соціальний, етнічний склад, політичні настрої.	Лекція – 4 год. (дискусія)	Основна: 2,3. Додаткова: 1, 3, 5, 6, 10,12, 20, 24 Інтернет-джерела: Український воєнно-історичний форум http://www.milua.org	Самостійна робота – 6 год. Опрацювання історіографії та джерельних матеріалів теми	8-й тиждень
7/8 год.	Тема 7. Військово-теоретична спадщина української військової еліти доби Національної революції. Теоретичний доробок вищих офіцерів Армії УНР	Лекція (дискусія) – 2 год.	Основна: 1, 3,5 Додаткова: 2, 7, 14, 18, 21. Інтернет-джерела: Інтернет-джерела: Український воєнно-історичний форум http://www.milua.org	Самостійна робота – 6 год. Опрацювання історіографії та джерельних матеріалів теми	9-й тиждень

8/8 год.	Тема 8. Українська військова еліта в еміграції та її роль у продовженні національної військової традиції. Центри української військової еміграції у Європі. Громадська, суспільно-політична діяльність.	Лекція (дискусія) – 2 год.	Основна: 1,3, 4,5 Додаткова: 7, 13, 14, 18. Інтернет-джерела: Український воєнно- історичний форум http://www.milua.org	Самостійна робота – 6 год. Написання тез доповідей на студентську конференцію	10-й тиждень
9/6 год.	Тема 9. Місця пам'яті української військової еліти доби Визвольних змагань у сучасному вітчизняному та зарубіжному історичному просторі. Військові меморіали та поховання, меморіальні знаки.	Лекція 2 год (дискусія)	Основна: 4,5 Додаткова: 6,17,18,24.	Самостійна робота – 4 год. Підготовка тексту реферату	11-й тиждень
10/10 год.	Тема 10. Підведення підсумків. Захист реферату Залік.	Підведення підсумків за усіма видами робіт та їх оцінювання – 4 год		Самостійна робота – 6 год.	12-й тиждень
Разом 90 год.		30 год.		60 год.	